

1. Identificación da programación
Centro educativo

Código	Centro	Concello	Ano académico
36013448	Manuel Antonio	Vigo	2023/2024

Ciclo formativo

Código da familia profesional	Familia profesional	Código do ciclo formativo	Ciclo formativo	Grao	Réxime
TCP	Téxtil, confección e pel	CBTCP12	Tapizaría e cortinaxe	Ciclos formativos de grao básico	Réxime xeral-ordinario

Módulo profesional e unidades formativas de menor duración (*)

Código MP/UF	Nome	Curso	Sesións semanais	Horas anuais	Sesións anuais
MP3078	Tapizado de mobles	2023/2024	7	173	173

(*) No caso de que o módulo profesional estea organizado en unidades formativas de menor duración

Profesorado responsable

Profesorado asignado ao módulo	SANDRA CASAL ESTÉVEZ, AROA VEIGA DA ROCHA (Subst.)
Outro profesorado	

Estado: Pendente de supervisión inspector

2. Concreción do currículo en relación coa súa adecuación ás características do ámbito produtivo

Esta programación realízase para o módulo MP3078, "Tapizado de mobles" pertencente ao 2º curso de Formación Profesional Básica de Tapizaría e Cortinaxe; tomando como referencia o DECRETO 107/2014, do 4 de setembro, introducindo as adaptacións necesarias para adecuar a docencia ás características do alumnado e ás características da contorna sociocultural do centro.

Competencia xeral do título : Pór a punto o posto de traballo, as ferramentas, a maquinaria auxiliar e as máquinas necesarias para tapizar, cortar pezas téxtiles para tapizar mobles, realizando as operacións previas de marcaxe a partir das medidas obtidas directamente do modelo ou mediante a utilización de patróns, ensamblar por cosedura ou por outra técnica de unión as pezas e os accesorios para o tapizado de mobles coa calidade estética prevista, seguindo criterios de resistencia, economía e funcionalidade. Tapizar mobles mediante a grampaxe das pezas de cuberta e a colocación, de ser o caso, de elementos estruturais e materiais de recheo, obtendo o aspecto final establecido.

Realizar orzamentos e elaborar facturas, detallando cantidades e conceptos de acordo coas características e as dimensións dos produtos requiridos, cumprindo os requisitos legais. Asumir e cumprir as medidas de prevención de riscos e seguridade laboral na realización das actividades laborais, evitando danos persoais, laborais e ambientais.

3. Relación de unidades didácticas que a integran, que contribuirán ao desenvolvemento do módulo profesional, xunto coa secuencia e o tempo asignado para o desenvolvemento de cada unha

U.D.	Título	Descrición	Duración (sesións)	Peso (%)
1	Orzamentos e facturas.	Elaboración de orzamentos e facturas relacionadas co tapizado de mobles	12	15
2	Máquinas e ferramentas	Axuste de máquinas, equipamentos e ferramentas	10	15
3	Obtención e ensamblaxe de pezas	Obtención e ensamblaxe de todo tipo de pezas destinadas ao tapizado de mobles	60	30
4	Tapizado de mobles	Montaxe de todo tipo de tapizados en mobles	85	35
5	Iniciativa emprendedora	Fomentar a iniciativa emprendedora nos labores de tapizado de mobles	6	5

4. Por cada unidade didáctica

4.1.a) Identificación da unidade didáctica

N.º	Título da UD	Duración
1	Orzamentos e facturas.	12

4.1.b) Resultados de aprendizaxe do currículo que se tratan

Resultado de aprendizaxe do currículo	Completo
RA1 - Elabora orzamentos e facturas de tapizado de mobles, e xustificaos en función do material empregado e da dificultade asociada ao proceso	SI

4.1.d) Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado

Criterios de avaliación
CA1.1 Tomáronse medidas do moble ou da parte do moble que se vaia tapizar
CA1.2 Recoñecéronse os materiais necesarios para tapizar
CA1.3 Calculáronse anchuras e lonxitudes
CA1.4 Calculouse a cantidade de material, de funxibles e ou desperdicios
CA1.5 Estimouse o tempo requirido no desenvolvemento do produto
CA1.6 Sinaláronse as dificultades asociadas
CA1.7 Valoráronse custos de recollida, entrega e/ou almacenaxe, se se demora a entrega
CA1.8 Aplicóuselles a marxe comercial aos custos establecidos
CA1.9 Realizouse a emisión de facturas de acordo co orzamento e xustificáronse as posibles desviacións, cumprindo os requisitos legais
CA1.10 Empregáronse aplicacións informáticas na elaboración do orzamento
CA1.11 Valorouse a orde e a limpeza como factor de prevención de riscos
CA1.12 Demostrouse predisposición cara á aprendizaxe
CA1.13 Realizáronse as tarefas en colaboración e traballando en equipo, nos casos en que así se estableza

4.1.e) Contidos

Contidos
Tipos, modelos e características dos mobles que se vaian tapizar: cadeiras, tallos, banquetas para os pés, cadeiras de brazos, sofás, etc.
Tipos de moblaxe: clásica, moderna e de restauración.
Toma de medidas para tapizar mobles: técnicas de medición.
Tipos de tapizado. Formas. Patróns segundo o produto.
Cálculo de materiais e de material residual.

Contidos

Datos dun orzamento. Prazos de entrega, forma de pagamento e calidades.

Marxe de beneficios. Descontos. Volume de vendas.

Confección de orzamentos con aplicacións informáticas.

Impostos asociados. IVE.

4.2.a) Identificación da unidade didáctica

N.º	Título da UD	Duración
2	Máquinas e ferramentas	10

4.2.b) Resultados de aprendizaxe do currículo que se tratan

Resultado de aprendizaxe do currículo	Completo
RA2 - Prepara máquinas, equipamentos e ferramentas para o tapizado de mobles, tendo en conta a relación das variables seleccionadas coas características do produto que se vaia obter	SI

4.2.d) Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado

Criterios de avaliación
CA2.1 Identifícaronse e clasifícaronse os equipamentos e as ferramentas en función das súas prestacións no proceso de tapizado
CA2.2 Realizáronse operacións de montaxe e desmontaxe asociadas a cambio de utensilios
CA2.3 Realizouse a lubricación, a limpeza e o mantemento de primeiro nivel dos equipamentos e das ferramentas
CA2.4 Levouse a cabo o axuste e o reaxuste dos equipamentos, os accesorios e as ferramentas en función da operación e do material que se vaia empregar
CA2.5 Realizáronse protocolos para avarías de equipamentos e ferramentas
CA2.6 Reaxustáronse os parámetros das operacións de proba
CA2.7 Determináronse os elementos funxibles dos equipamentos e ensaiouse a súa montaxe e a súa desmontaxe
CA2.8 Mantívose a área de traballo en condicións de orde, limpeza e seguridade
CA2.9 Identifícaronse os medios e os equipamentos de seguridade asociados á manipulación das máquinas e as ferramentas
CA2.10 Aplicáronse as medidas de prevención de riscos laborais e ambientais requiridas
CA2.11 Demostrouse predisposición cara á aprendizaxe
CA2.12 Realizáronse as tarefas en colaboración e traballando en equipo, nos casos en que así se estableza

4.2.e) Contidos

Contidos
Tipos de máquinas, utensilios e accesorios utilizados no tapizado.
Procedementos de uso de máquinas, utensilios e accesorios.
Criterios e condicións de seguridade no proceso produtivo.
Operacións de mantemento de primeiro nivel.
Equipamentos e accesorios de limpeza de máquinas.
Avarías tipo.
Normas de seguridade.

Contidos
Prevenção de riscos laborais. Equipamentos de protección individual.

4.3.a) Identificación da unidade didáctica

N.º	Título da UD	Duración
3	Obtención e ensamblaxe de pezas	60

4.3.b) Resultados de aprendizaxe do currículo que se tratan

Resultado de aprendizaxe do currículo	Completo
RA3 - Obtén as pezas que compoñen o tapizado dos mobles, trazando patróns e aplicando técnicas de confección	SI

4.3.d) Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado

Criterios de avaliación
CA3.1 Analizáronse os procesos de tapizado de diferentes modelos de mobles
CA3.2 Relacionáronse os criterios estéticos e funcionais do tapizado coa situación e a aplicacións do moble
CA3.3 Desmontáronse ou espíronse mobles tapizados, retirando a cuberta exterior e interior, os entreforros, os recheos e as suspensións ou os soportes
CA3.4 Elimináronse os residuos xerados conforme a normativa
CA3.5 Descríbironse os procedementos de preparación de materiais (tecido exterior, entreforro, recheos, forros, etc.), controlando os parámetros implicados para evitar desviacións (textura, cor, debuxo, etc.)
CA3.6 Trazouse o patrón adaptado ás medidas de moble que se vaia tapizar
CA3.7 Marcouse o material, sinalando puntos de unión, acabamentos de ourelas, emprazamentos de adornos ou fornituras
CA3.8 Executáronse as operacións de corte sen deformación dos perfís das pezas e co sentido do fío e dirección adecuados
CA3.9 Executáronse operacións de ensamblaxe, aplicando técnicas e métodos apropiados a cada tipo de unión (acabamento de ourelas, plisado, de pechamento, etc.)
CA3.10 Realizáronse operacións de acabamentos intermedios e finais, seguindo criterios de seguridade e estética
CA3.11 Propuxéronse ideas de confección, amosando unha actitude creativa
CA3.12 Aplicáronse as medidas de prevención de riscos laborais e ambientais requiridas
CA3.13 Valorouse a orde e a limpeza como factor de prevención de riscos
CA3.14 Demostrouse predisposición cara á aprendizaxe
CA3.15 Realizáronse as tarefas en colaboración e traballando en equipo, nos casos en que así se estableza

4.3.e) Contidos

Contidos
Toma de medidas para tapizar mobles: técnicas de medición.
Descomposición dun tapizado nos seus compoñentes.
Normas de prevención de riscos laborais.
Patronaxe de tapizarías e elementos de recheo: técnicas e materiais; codificación e almacenamento de patróns.

Contidos

Posicionamento de patróns.

Marcaxe en pezas de tapizado e elementos de recheo.

Técnicas e procedementos de corte dos materiais.

Técnicas e procedementos de ensamblaxe das pezas cortadas. Tipos de costuras.

Confección de fundas ou pezas de tapizaría. Control de calidade do proceso.

Técnicas de acabado.

Equipamentos de protección individual.

4.4.a) Identificación da unidade didáctica

N.º	Título da UD	Duración
4	Tapizado de mobles	85

4.4.b) Resultados de aprendizaxe do currículo que se tratan

Resultado de aprendizaxe do currículo	Completo
RA4 - Tapiza mobles, identificando e aplicando os procedementos de montaxe	SI

4.4.d) Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado

Criterios de avaliación
CA4.1 Identifícanse os elementos da armazón e de suspensión de mobles
CA4.2 Describiuse o comportamento de espumas e guatas de diferentes tipos
CA4.3 Preparouse a armazón do moble, e comprobouse a súa estabilidade e a súa solidez
CA4.4 Colocáronse os elementos de suspensión (cinchas, resortes en espiral ou en tensión, chumaceiras, etc.) á armazón do moble
CA4.5 Distribuíuse o material de recheo (espuma, crin e guata) axustándoo á estrutura e á forma do modelo
CA4.6 Conseguiuse a simetría e o volume desexados co material de recheo
CA4.7 Fixáronse as pezas correspondentes a cada zona (tapizado exterior, interior, entreforro e forro)
CA4.8 Aplicáronse os elementos decorativos (borlas, botóns, galóns, etc.), de acordo co deseño
CA4.9 Detectáronse defectos ou problemas no tapizado e, de ser posible, corrixióronse in situ
CA4.10 Aplicáronse as medidas de prevención de riscos laborais e ambientais requiridas
CA4.11 Deixouse a área limpa e ordenada despois finalizar o tapizado
CA4.12 Demostrouse predisposición cara á aprendizaxe
CA4.13 Realizáronse as tarefas en colaboración e traballando en equipo, nos casos en que así se estableza

4.4.e) Contidos

Contidos
Tipoloxía e características básicas de elementos construtivos do moble. Estrutura da armazón.
Técnicas xerais de tapizado.
Aplicación de elementos de ensamblaxe das pezas do tapizado ao moble.
Asento e acolchamento.
Aplicación de accesorios e adornos.
Aspectos relativos á seguridade nas operacións de montaxe do tapizado.

Contidos

Limpeza e acabamentos no proceso de tapizado.

Normas de seguridade e de prevención de riscos laborais.

4.5.a) Identificación da unidade didáctica

N.º	Título da UD	Duración
5	Iniciativa emprendedora	6

4.5.b) Resultados de aprendizaxe do currículo que se tratan

Resultado de aprendizaxe do currículo	Completo
RA5 - Recoñece as capacidades asociadas á iniciativa emprendedora, identificando os requisitos derivados dos labores de tapizado de mobles	SI

4.5.d) Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado

Criterios de avaliación
CA5.1 Caracterízase o perfil de persoa emprendedora e describíronse os requisitos e as actitudes necesarias para os labores de tapizado de mobles
CA5.2 Valórase a importancia da iniciativa individual, da creatividade, da colaboración, da motivación e da formación no éxito nos labores de tapizado de mobles
CA5.3 Recoñece os factores de risco inherentes á actividade emprendedora relacionada cos labores de tapizado de mobles

4.5.e) Contidos

Contidos
A persoa emprendedora nos labores de tapizado de mobles.
Iniciativa, creatividade, colaboración, motivación e formación nos labores de tapizado de mobles.
O risco como factor inherente á actividade emprendedora relacionada cos labores de tapizado de mobles.

5. Mínimos exigibles para alcanzar a avaliación positiva e os criterios de cualificación

1. MÍNIMOS EXIXIBLES:

Tras analizar a realidade da contorna do centro e as posibles saídas laborais do alumnado, considero unha serie de criterios de avaliación como claves na consecución das competencias establecidas no currículo. A superación dos mesmos é polo tanto imprescindible para a avaliación positiva deste módulo.

Os mínimos esixibles para alcanzar a avaliación positiva do módulo están relacionados cos criterios de cualificación determinados como mínimos no punto 4 desta programación e versarán sobre a consecución dos seguintes obxectivos:

- Recoñecer os materiais necesarios para tapizar
- Elaborar orzamentos e facturas de tapizado de mobles, xustificalos en función do material empregado e da dificultade asociada ao proceso.
- Medir e calcular a cantidade de material necesaria para tapizar un moble.
- Preparar máquinas, equipamentos e ferramentas para o tapizado de mobles.
- Desmontaxe e obtención de pezas.
- Dominio das técnicas de tapizado.

2. CRITERIOS DE CUALIFICACIÓN:

A avaliación realizarase ó longo de todo o proceso formativo do alumnado, polo que ten un carácter continuo.

Avaliacións parciais:

A nota de cada unha das avaliacións parciais virá dada pola suma das puntuacións ponderadas acadadas en cada unha das actividades calificables. A puntuación será de 1 a 10, sendo aprobado a partir dos 5 puntos. Para que sexa positiva, terán que ser superados tódolos CA asignados como mínimos esixibles. No caso contrario, non se superará a avaliación, obtendo como máximo un 4, e deberán recuperarse.

Os instrumentos empregados nas actividades calificables dentro de cada UD serán os indicados no apartado 4.c. asociados a cada un dos CA. E serán aplicados nas seguintes porcentaxes

1. Probas escritas 20% (exames ou traballos escritos)

2. Probas prácticas 80% (exercicios de resolución práctica, empregando como instrumentos de avaliación: táboas de observación e listas de cotexo).

-Aplicase o redondeo matemático a partir do decimal 5 para determinar a nota final de cada avaliación trimestral.

-Para poder calcular a nota da avaliación, o alumnado terá que ter como mínimo a puntuación dun 4 en cada tarefa ou proba para poder aplicar as porcentaxes.

-Se o alumno/a ten algunha tarefa pendente de entregar ou cunha puntuación inferior a 4, o módulo estará directamente suspenso cunha nota máxima dun 4.

-Todas as tarefas están deseñadas para ser realizadas na aula taller, o alumnado so poderá realizar ou rematar tarefas na casa cando sexan traballos escritos, en ningún momento poderán levar tarefas de natureza práctica para rematar na casa.

-O alumnado que por acumulación de faltas de asistencia xustificadas, no teña todas as tarefas realizadas o termo de cada avaliación, terá dereito a realizar unha proba (teórica ou práctica, segundo corresponda) para avaliar os criterios de avaliación correspondentes ás tarefas non entregadas.

Avaliación final:

Ao termo do curso, coas unidades didácticas pechadas e con nota individual, aplicarase a porcentaxe en peso de cada unidade para obter a nota

final do módulo, descrita no punto 3 desta programación e que son os seguintes:

UD1 15% da nota final do módulo.

UD2 15% da nota final do módulo.

UD3 30% da nota final do módulo.

UD4 35% da nota final do módulo.

UD5 5% da nota final do módulo.

O alumnado que supere a segunda avaliación, terá a mesma nota que na avaliación final de módulo.

6. Procedemento para a recuperación das partes non superadas

6.a) Procedemento para definir as actividades de recuperación

O alumnado que, o longo do curso, teña suspensa algunha avaliación parcial, terá dúas opcións de recuperación.

- Poderá recuperar a parte práctica de dita avaliación no momento que entregue as tarefas prácticas pendentes ou non superadas no trimestre seguinte.
- Para recuperar as probas escritas, a profesora chegará a un acordo co grupo para determinar a data da proba de recuperación no trimestre seguinte.

Para o alumnado que teña este módulo suspenso logo de realizada a segunda avaliación parcial, destinarase un período de recuperación previo á avaliación final do módulo.

Neste período, estableceranse actividades de recuperación establecidas de xeito personalizado para cada alumno/a, atendendo os criterios de avaliación non superados marcados como mínimos esixibles. Estas actividades están recollidas nun informe individualizado de avaliación.

A cualificación farase efectiva na avaliación final de módulos no mes de abril (previa á FCT)

O alumnado que non supere o módulo na avaliación final de módulos, non accederá á FCT, e a recuperación do módulo levarase a cabo durante o terceiro trimestre, nos meses de abril a xuño.

Neste período, o alumnado recibirá de novo un informe individualizado de avaliación, con actividades de recuperación establecidas de xeito personalizado para cada alumno/a, atendendo os criterios de avaliación non superados marcados como mínimos esixibles.

A avaliación final de ciclo farase nas datas estipuladas polo Centro Educativo (mes de xuño). O alumnado que supere todos os módulos poderá acceder á FCT no período seguinte.

Se non supera todos os módulos, terá que matricularse dos módulos pendentes no vindeiro curso.

6.b) Procedemento para definir a proba de avaliación extraordinaria para o alumnado con perda de dereito a avaliación continua

PERDA DE DEREITO A AVALIACION CONTINUA

A perda de dereito á avaliación continua non será de aplicación ao alumnado de ciclos de formación profesional básica en idade de escolarización obrigatoria, agás o alumnado que supere a idade mínima de escolarización (16 anos).

O alumnado que perdesse o dereito á avaliación continua no módulo terá dereito a unha proba final extraordinaria previa á realización da FCT

(acordado polo departamento didáctico)

Esta proba será deseñada tendo en conta os mínimos esixibles descritos no apartado cinco de esta programación e constará de:

- a) proba escrita da materia impartida durante todo o módulo (poderá versar sobre teoría e/ou procedementos). 30 % da nota.
- b) proba práctica da realización dalgún artigo correspondente ao módulo. 70% da nota.

Aplicase o redondeo matemático a partir do decimal 5 en notas superiores a 5 puntos sobre 10.

7. Procedemento sobre o seguimento da programación e a avaliación da propia práctica docente

O seguimento da programación farase a través da aplicación informática , recollendo as incidencias que vaian aparecendo.

Os principais indicadores do grao do cumprimento da programación serán:

O grao de cumprimento da temporalización

O logro dos obxectivos programados

Os resultados académicos acadados

Para a avaliación da práctica docente recabarase información a través de cuestionarios periódicos pasados aos alumnos nos que se solicitará valoración sobre a metodoloxía e aspectos relativos á docencia, a forma de traballo na aula e no taller, técnicas de avaliación, así como cuestións que indiquen se se acadaron os obxectivos das distintas unidades didácticas.

8. Medidas de atención á diversidade

8.a) Procedemento para a realización da avaliación inicial

Ao comezo do curso, nos primeiros días de clase, realizarase unha avaliación inicial para coñecer ó alumnado, saber os coñecementos previos que teñen sobre o módulo, expectativas e tamen coa finalidade de detectar algunha necesidade educativa especial.

Con esta avaliación preténdese adaptar a programación ao nivel do alumnado. A proba consiste nunha serie de preguntas sinxelas sobre o módulo que van a cursar.

8.b) Medidas de reforzo educativo para o alumnado que non responda globalmente aos obxectivos programados

Na Formación Profesional cóntase co Reforzo educativo e a Adaptación Curricular como elementos de axuda para axustarnos ás necesidades dos alumnos.

1. O responsable de levar a cabo este proceso de atención ás necesidades educativas do alumnado é o profesor titor, que coordinará a elaboración e implementación do reforzo ou a adaptación curricular, coa colaboración do Departamento de Orientación do centro educativo e do Equipo de Orientación Específico da provincia, nun traballo consensuado polo equipo docente do ciclo.

A Adaptación Curricular será necesaria realizala cando un alumno/a non responda globalmente aos obxectivos programados, propoñéndose para cada un deles e de xeito individualizado as seguintes actuacións, xunto con outras posibles no marco de acordos do equipo docente, logo da detección de casos e situacións concretas .

A atención aos nenos e nenas da formación profesional básica será máis individualizada, tratarase de que se responsabilicen no seu traballo con

certos límites e normas, farase reforzo positivo, a visión da persoa será integral, o desenvolvemento do traballo será cooperativo, traballarase a comunicación e a participación e, sobre todo, partirase dos intereses do alumnado para mantelo o máis motivado que sexa posible.

2- Reforzar con explicacións máis sinxelas, ampliando o nivel de axuda documental e de asesoramento ao alumnado, sempre no contexto dos mínimos de cada capacidade terminal.

3. Tomar como referencia os aspectos máis esenciais do perfil profesional característico do título como son:

- Adaptarse os diferentes situacións ou postos de traballo, e a novas situacións laborais orixinadas por cambios tecnolóxicos e organizativos.
- Realizar o mantemento de primeiro nivel en máquinas e equipamentos de confección, de acordo coa ficha de mantemento.
- Cumprir cos obxectivos da produción, colaborando co equipo de traballo, conforme os principios de responsabilidade e tolerancia.
- Resolver as incidencias relativas á propia actividade e identificar as súas causas, con responsabilidade á hora de tomar decisións.
- Exercer os dereitos e cumprir as obrigas que derivan das relacións laborais, en consoancia co establecido na lexislación.

4.- Se fose necesario, solicitarase asesoramento e colaboración do departamento de Orientación do centro, para levar a cabo algunha medida adicional.

9. Aspectos transversais

9.a) Programación da educación en valores

É importante sinalar que ao longo do módulo se traballará coa educación en valores non só a través do traballo con actitudes recollidas no currículo do módulo, senón a través de distintos contidos inherentes ao noso traballo de aula-taller-obradoiro, para este módulo podemos destacar:

Educación para a igualdade: Estará sempre presente, xa que logo, en ningún momento se fará diferenza entre o noso alumnado por causa do seu sexo, raza, crenzas ou calquera outra característica de diferenciación entre as persoas.

Educación ambiental: É fundamental fomentar o respecto ao medio ambiente e mesmo fomentar o correcto emprego dos medios de que se dispón sen desperdiciar papel, consumo de auga, electricidade, etc., insistir na reciclaxe e na conservación.

Educación para a saúde: É importante adquirir bos hábitos posturais no traballo, así como uns adecuados hábitos de saúde e limpeza ou unha adecuada hixiene ocular ou visual nun sistema educativo e laboral onde os ordenadores toman cada día un papel máis importante, sen esquecer que a nivel profesional (tendo en conta nas situacións en que exercerán o seu traballo) deben ter en conta a súa saúde persoal e a do usuario como elementos cotiás do seu emprego.

Educación para a convivencia: Procurarase a resolución de conflitos fomentando o diálogo baseado no respecto, e, procurando atopar solucións de consenso de xeito democrático. Por exemplo: achegas de propostas ou ideas á hora de fixar condicións de entrega de traballos, datas de exames, etc.

Educación do consumidor: Fomentando entre os alumnos un consumo responsable, tanto dos seus propios materiais como os do centro e o ciclo (aula, material informático, talleres,...)

Interculturalidade: Traballando dende o principio de respecto as distintas culturas e xeitos de entender o mundo; entendendo isto como un enriquecemento; sinalar a este respecto, a cada vez máis frecuente presenza nas nosas aulas de alumnos de outras culturas que nos axudan a interpretar que non todas as realidades son iguais.

Consideraremos tamén de xeito transversal e como valor importante na Formación Profesional a orientación profesional polo carácter teórico - práctico que posúe o módulo e o ciclo, impregnando de funcionalidade cada unha das actividades que realicemos e contextualizándoas, sempre

que sexa posible, no noso contorno socioeconómico.

9.b) Actividades complementarias e extraescolares

As actividades previstas durante o curso escolar, sempre que sexan dentro dos acordos establecidos no centro integrado e poidan levarse a cabo no desenvolvemento da programación. A temporización repartirase nos tres trimestres dependendo das dispoñibilidades orzamentarias e da programación.

1. Actividades complementarias;

- Visitas a empresas téxtiles, museos e centros culturais, na comunidade autónoma e fóra dela.
- Visitas a feiras na comunidade autónoma e fóra dela.

2. Actividades extraescolares;

- As actividades que xurdan ao longo do curso, propostas por outros departamentos como a biblioteca, o EDLG, FOL...na participación de concurso, charlas, conmemoracións, etc.